

Súčasný právny stav

Na Slovensku je rys v súlade s medzinárodnými dohodami chráneným druhom, jeho spoločenská hodnota je 80 000 Sk. Legislatívna ochrana vlka nie je až taká jednoznačná, od 1. novembra do 15. januára je možné naňho poľovať. Dve oblasti sú v tomto smere výnimkou: Chránená krajinná oblasť Kysuce na hraniciach s Českou republikou a Národný park Slovenský kras, nachádzajúci sa na hraniciach s Maďarskom. V týchto dvoch oblastiach je vlk pod celoročnou ochranou.

V Maďarsku je aj rys, aj vlk druhom s prísnou ochranou. Spoločenská hodnota rysa je 500 000 Ft a vlka je 250 000 Ft.



Foto: © CRISTOPH PROMBERGER



Foto: © WWF-CANON / ROGER LEGUEN

V Maďarsku je kľúčovou otázkou predchádzať nelegálnemu poľovaniu na veľké šelmy. Úrady aj verejnosť by mali pochopiť, že na okraji výskytového areálu veľkých šeliem je ulovenie každého jedného vlka aj rysa obrovskou stratou, pytliaci si zasluhujú prísne tresty. Keď biológovia, ochrancovia prírody a poľovní hospodári dokážu nájsť spoločnú reč, je isté, že čoraz viac odborníkov na manažment poľovnej zveri bude hrdých na to, že na ich území spestrujú rozmanitosť živej prírody aj veľké šelmy.

Právna ochrana sama o sebe nestačí

Čo môžeme urobiť pre veľké šelmy?

Ochrana slovenskej populácie vlkov a rysov je ochránárskou úlohou európskeho významu. Z pohľadu Maďarska je mimoriadne dôležité, aby sa cez Slovenský kras a Slanské vrchy dostávali vlky a rysy na územie Aggteleckého krasu a Zemplínskeho pohoria. Keď správnym hospodárením v lesoch bude možné medzi oboma krajinami vytvoriť ďalšie migračné trasy, potom sa ďalej bude zvyšovať pravdepodobnosť toho, že v stredohorí na severe Maďarska sa vytvorí stabilná rysia a vlčia populácia.

Vydáva: WWF Maďarsko
1124 Budapest, Németsülgyi út 78/B
Tel.: (1)214-5554, fax: (1)201-9353
E-mail: gorgy.gado@wwf.hu, www.wwf.hu
Fotografia na obálke:
© WWF-Canon / Chris Martin BAH,
© WWF-Canon / Roger LEGUEN, Dobos Dávid
Budapest, november 2003
Vydanie publikácie podporili:



Vlky a rysy



na slovensko-maďarskej hranici

Predsudky a strachy

Vlka mnohí poznajú iba ako krvilačnú šelmu z rozprávky o Červenej čiapočke. Prieskumy verejnej mienky ukazujú, že čím viac vie niekto o veľkých mäsožravcoch, tým skôr prijíma ich prítomnosť. Podstatnou časťou programu WWF Maďarsko zameraného na ochranu veľkých šeliem je šírenie informácií.

Predsudky sú pochopiteľné a prekonateľné



Foto: © WWF / FRITZ PÖLKLING

Veľké šelmy Karpatskej oblasti kedysi a dnes

Pred niekoľkými storočiami bol rys aj vlk v celej Európe všeobecne rozšírený. Rys citlivo reaguje na vyrušovanie človekom, preto je pochopiteľné, že jeho európska populácia bola začiatkom 20. storočia oslabená. Prispôbovacia schopnosť vlka je oveľa lepšia, ale pre drastické zmeny vo využívaní krajiny v 2. polovici 20. storočia a vytrvalé prenasledovanie zo strany chovateľov zvierat a poľovníkov tento druh zo západnej časti kontinentu takmer úplne vymizol.

Na Slovensku rysy a vlky prekonalí svoje kritické obdobie. Kým bezprostredne pred II. svetovou vojnou sa iba prechodne objavovali vlky prebiehajúce z Poľska, dnes sa

vytvorila vo východnej časti krajiny silná, životaschopná a samoudržateľná populácia. Rys medzi rokmi 1930 a 1934 z viacerých pohorí vymizol, ale neskôr sa populácia znova začala vzťahovať a dnes je jeho areál rozšírenia väčší, ako areál vlka.

V Maďarsku vlka aj rysa prehlásili za vymiznuté druhy, avšak po roku 1980 v úzkej súvislosti s narastaním slovenskej populácie bolo možné počuť čoraz viac správ o objavovaní sa rysov a vlkov v Maďarsku.

Čo nevieme presne...

Na Slovensku je podľa poľovníckych štatistík 800 vlkov a 700 rysov, ale terénne odhady početnosti poukazujú na to, že tieto údaje sú značne nadhodnotené. Podľa terénnych ochrancov prírody sa oveľa viac približujeme pravde, ak hovoríme o 300 vlkoch a 250 rysoch.

V Maďarsku je ešte ťažšie udať presné čísla. Štátna hranica neznamena prekážku ani pre jeden druh, takže lovné teritórium jedincov pozorovaných v Aggtelekskom krasi v Zemplínskom pohorí sa môže rozprestierať aj na slovenskej časti hranice. V niektorých rokoch môžu rysy aj vlky úplne zmiznúť, v iných rokoch sa môže počet jedincov jedného, či druhého druhu približovať k jednému tuctu.

O pohybe vlkov medzi dvoma krajinami vieme málo



Foto: WWF DUNA-KARPATOK PROGRAMIRODA



Dobré ovčiarke psi si prívikajú na stádo už od ranej mladosti

Čo vieme presne...

V prírode žijúci zdravý vlk alebo zdravý rys nikdy nenapadne človeka. Strašidelné historky v bulvárnej tlači hovoria o zvieratách, ktoré unikli zo zajatia, alebo o potulných psoch.

Vlky a rysy ulovením chorých a zoslabnutých jedincov bylinožravcov uchránia les pred premnožením sa bylinožravých kopytníkov a naprávajú kvalitu populácii vysokej zveri. Na miestach s trvalým výskytom vlkov sa preukázateľne potláča výskyt moru ošípaných medzi diviakmi. Je úplne nepodložené obávať sa toho, že by veľké šelmy mohli „vyhubiť“ srny, jelene či diviaky, ba naopak, ich prítomnosť je z hospodárskeho hľadiska jednoznačne výhodná.

Je pravdou, že vlky môžu v chovoch oviec ponechaných voľne bez dozoru spôsobiť značné škody, niekedy môžu súčasne zabiť aj viac oviec. Ale aj to je preukázateľné, že vhodným strážením stád, najmä držaním ovčiarskych psov (komondor, kuvasz, slovenský čuvač) je možné škody takmer úplne vylúčiť.